

**ТОПЛОФИКАЦИЯ
СОФИЯ ЕАД**

Топлина в твоя дом!

**МЕЖДИНЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
НА „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД
ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2016 г.,
съгласно чл.33, ал. 1, т.2 във връзка с чл. 41а, ал.1, т.3 от
НАРЕДБА 2 на КФН от 17.09.2003 г. за проспектите при
публично предлагане и допускане до търговия на регулиран
пазар на ценни книжа и за разкриването на информация**

1. ВАЖНИ СЪБИТИЯ ЗА „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД, НАСТЪПИЛИ ПРЕЗ ПЕРИОДА 01.01.2016 г. – 30.09.2016 г.

С Решение № 171 от 11.02.2016 г. на Столичния общински съвет (СОС) е одобрен Бизнес план за 2016 г., както и инвестиционната и ремонтната програма на компанията.

На 23.06.2016 г. с Решение № 422 от 23.06.2016 г. на Столичен общински съвет е приет завереният, съгласно изискванията на Търговския закон, годишен финансов отчет на дружеството към 31.12.2015 г. и отчета за дейността на одитния комитет на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД за 2015 г. Със същото решение членовете на съвета на директорите на дружеството са освободени от отговорност за дейността им през 2015 г.

С Решение ОУ – 1 от 27.06.2016 г. КЕВР:

1. Одобрява представените от „Топлофикация София“ ЕАД с писмо вх. № Е-14-01-33 от 02.07.2015 г. проект на изменени „Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови нужди от „Топлофикация София“ ЕАД на клиенти в град София” и проект на „Правила за работа с клиенти на енергийни услуги, предоставяни от „Топлофикация София“ ЕАД”.

2. Одобрените изменени „Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови нужди от „Топлофикация София“ ЕАД на клиенти в град София” представляват приложение към това решение и стават част от Приложение № 13 към лицензия № Л-033-05/15.11.2000 г., издадена на „Топлофикация София” ЕАД, за дейността пренос на топлинна енергия.

3. Одобрените „Правила за работа с клиенти на енергийни услуги, предоставяни от „Топлофикация София“ ЕАД” представляват приложение към това решение и стават приложение № 8 към лицензия № Л-033-05/15.11.2000 г., издадена на „Топлофикация София” ЕАД, за дейността пренос на топлинна енергия.

С Решение Ц-16/28.06.2016 г. на КЕВР, считано от 1 юли 2016 г., се утвърждава цена на природния газ за III-то тримесечие, по която общественият доставчик следва да продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, в размер на 281,08 лв./1000 куб. м. или 30,21 лв./MWh /без акциз и ДДС/. Новата цена на природния газ е с 9,97 % по-ниска от тази през II-то тримесечие на годината, като намалението е с 31,13 лв./1000 куб. м.

С Решение на КЕВР № Ц - 18 от заседание, проведено на 30.06.2016 г., като разгледа преписка, образувана по заявления с вх. № Е-14-01-9 от 01.04.2016 г. за утвърждаване на цени на електрическа и топлинна енергия, подадени от "Топлофикация София" ЕАД Комисията за енергийно и водно регулиране реши:

Изчислените цени и елементите на необходимите приходи на „Топлофикация София” ЕАД за следващия ценови период са следните:

1.1. Преференциална цена на електрическата енергия (без ДДС) – 128,85 лв./MWh, в т. ч.:

- индивидуални разходи за единица енергия – 90,85 лв./MWh

- добавка по чл. 33, ал. 3 от ЗЕ – 38,00 лв./MWh

1.2. Еднокомпонентна цена на топлинната енергия с топлоносител гореща вода (без ДДС) – 64,52 лв./MWh

1.3. Еднокомпонентна цена на топлинната енергия с топлоносител гореща вода (без ДДС) за доставчици по чл.149а от ЗЕ и за асоциации по чл. 151, ал. 1 от ЗЕ – 62,58 лв./MWh

1.4. Ценообразуващи елементи на цените по т. 1.1, т. 1.2 и т. 1.3:

- Необходими годишни приходи – 360 213 хил. лв., в т. ч.:

- Разходи – 341 866 хил. лв., от които условно-постоянни – 101 185 хил. лв. и променливи – 240 680 хил. лв.

- Регулаторна база на активите – 436 843 хил. лв.

- Норма на възвръщаемост – 4,20 %

Електрическа енергия – 880 000 MWh, в т. ч.:

- от високоефективно комбинирано производство – 760 000 MWh.

- Към НЕК- 740 570 MWh.

- Към ЕРД- 19 430 MWh.

- без показатели за високоефективно комбинирано производство – 120 000 MWh.

- Топлинна енергия с топлоносител гореща вода – 3 917 485 MWh.

На 29.06.2016 г. със заявление Г2 вх. № 20160629174314 дружеството е заявило за обявяване в Търговския регистър към Агенция по вписвания годишен финансов отчет към 30.06.2015 г. Към датата на изготвяне на настоящия документ годишният финансов отчет на дружеството към 31.12.2015 г. не е обявен в Търговския регистър.

На 06.07.2016 г. дружеството е публикувало на електронната си страница Позиция на „Топлофикация София” ЕАД във връзка с предявения срещу дружеството колективен иск от Сдружението за правна помощ на потребителите за преустановяване на нелоялната търговска практика събиране на „такса сградна инсталация”.

На 01.08.2016 г. ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД представи на КФН и обществеността шестмесечен финансов отчет към 30.06.2016 г.

На 24.08.2016 г. ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД представи на КФН и обществеността следното уведомление: С настоящото и във връзка с изискването на Наредба № 2 от 17.09.2003 г. за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа и в качеството на дружество, попадащо в обхвата на разпоредбите на §1д от ДР на ЗППЦК, уведомяваме че „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД има сключен договор и разкрива нормативно изискуемата регулирана информация относно дружеството до обществеността чрез електронната медия “ИНФОСТОК БГ” – www.infostock.bg на ИНФОСТОК АД с ЕИК: 203104650, със седалище и адрес на управление: гр. София 1000, ул. Княз Александър Батенберг № 1, представлявано от Атанас Тодоров Ангелов – Изпълнителен директор.

С решение Ц-35/30.09.2016 г. на КЕВР, считано от 1 октомври 2016 г., се утвърждава цена на природния газ, по която общественият доставчик следва да продава природен газ на крайните снабдителите на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, в размер на 286,60 лв./1000 куб. м., или 30,80 лв./MWh, без акциз и ДДС. Новата цена на

природния газ е с 1,97 % по-висока от тази за III-то тримесечие на годината, като увеличението е с 5,52 лв./1000 куб. м.

На 30.09.2016 г. „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД публикува на електронната си страница съобщение по повод Решение № 10 от 29.09.2016 г. на Конституционния съд, с което се отхвърля искането на Омбудсмана на Република България да бъде установена като противоконституционна практиката „Топлофикация София“ ЕАД да претендира юрисконсултски възнаграждения при завеждането на съдебни дела срещу некоректни клиенти-длъжници, във връзка с което дружеството за пореден път неоспоримо доказва на своите потребители, че работи прозрачно, коректно и в пълно съответствие със законовите разпоредби.

2. ВЛИЯНИЕ НА ВАЖНИТЕ СЪБИТИЯ ЗА „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД, НАСТЪПИЛИ ПРЕЗ ПЕРИОДА 01.01.2016 – 30.09.2016 Г. ВЪРХУ РЕЗУЛТАТИТЕ ВЪВ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Основната дейност на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД се състои в производство на топлинна и електрическа енергия и пренос на топлинна енергия на територията на гр. София. Производството и продажбата на топлинна енергия са променливи величини, които зависят пряко от климатичните условия и характера на потреблението на клиентите на топлинна енергия през разглеждания период.

Към датата на изготвяне на настоящия документ дружеството притежава следните лицензии и удостоверения:

- Производство на топлинна енергия - Лицензия № Л-031-02/15.11.2000 г., изменена с решение № И1-Л-031-02/13.06.2005 г. и № И2-Л-031/29.03.2010 г.;
- Производство на топлинна и електрическа енергия – Лицензия № Л-032-03/15.11.2000 г., изменена с решение № ИЗ-Л-032/10.10.2011 г.; № Л-032-04/28.08.2015 г. и № Л-032-05/22.12.2015 г.;
- Пренос на топлинна енергия – Лицензия №Л-033-05/15.11.2000 г., изменена с решение № И1-Л-033-05/23.04.2007 г. и № И2-Л-033/12.12.2011 г. на КЕВР;
- Търговия с електрическа енергия - № Л-648/27.04.2016 г.;
- Удостоверение за регистрация № Р-34-1/28.07.2011 г. за вписване в публичния регистър на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма за извършване на услугата дялово разпределение с уреди Siemens, Sensus, Apator, Qvedis.

За първите девет месеца на 2016 г. в „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД са произведени 2 924 005 МВтч топлинна енергия с топлоносител гореща вода за отопление и битово горещо водоснабдяване. За сравнение, през същия период на 2015 г., това количество е 3 267 272 МВтч или с 343 267 МВтч (10,5%) по-малко през 2016 г. Произведената топлинна енергия е с около 11% по-малко от предвидените в Бизнес плана количества. Основната причина за намаленото производство и респективно продажба на топлинна енергия за разглеждания период е климатичният фактор и по-късият отоплителен сезон. През 2015 г. отоплителният сезон приключва на 27 април, а през 2016 г. – на 4 април.

Приходите на „Топлофикация София“ ЕАД се формират основно от продажба на електрическа и топлинна енергия, които в процентно отношение представляват около 91 % от общите приходи на компанията.

Съгласно неаудитирания финансов отчет на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД, изготвен съгласно приложимите международните счетоводни стандарти и международни стандарти за финансово отчитане (МСС и МСФО) към 30.09.2016 г. дружеството отчита общо приходи от продажби в размер на 230 244 хил. лв. спрямо 303 527 хил. лв. за същия период на 2015 г., което представлява понижение на приходите от продажби с 24,14 %. Към 30.09.2016 г. приходите от продажба на топлинна енергия са в размер на 161 380 хил. лв. в сравнение с отчетените към 30.09.2015 г. приходи от продажба на топлинна енергия на стойност 212 475 хил. лв., което представлява спад с 24 %. Към 30.09.2016 г. приходите от продажба на електрическа енергия са в

размер на 68 864 хил. лв. в сравнение с отчетените към 30.09.2015 г. приходи от продажба на електрическа енергия на стойност 91 052 хил. лв., което представлява понижение с 24,37 %.

По-ниските приходи от продажба на топлинна енергия се дължат както на намаленото производство, така и на по-ниските цени, определени от КЕВР. Намалените приходи от продажба на електрическа енергия се дължат основно на по-ниските цени – средната цена за първите девет месеца на 2016 г. е намалена с 34% спрямо цената за същия период на миналата година.

Към 30.09.2016 г. „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД отчита загуба преди облагане с данъци в размер на 15 250 хил. лв. спрямо загуба преди облагане с данъци за същия период на 2015 г. на стойност 47 133 хил. лв.

Показатели на ликвидност на дружеството към 30.09.2016 г.

ПОКАЗАТЕЛИ НА ЛИКВИДНОСТ	30.09.2016 г.	30.09.2015г.
Коефициент на обща ликвидност	4,15	0,75
Коефициент на бърза ликвидност	3,83	0,70
Коефициент на абсолютна ликвидност	0,11	0,02
Коефициент на незабавна ликвидност	0,11	0,02

1. Коефициентът на **обща ликвидност** се счита за универсален и представя съотношението между текущите активи и текущите пасиви (задължения). Оптималните стойности на този коефициент са над 1-1,5.

Към 30.09.2016 г. стойността на коефициента на обща ликвидност на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД е 4,15 и отчита съществено повишение в сравнение със стойността от 0,75, отчетена към 30.09.2015 г. Повишението в стойността на коефициента на обща ликвидност през деветмесечието на 2016 г. спрямо същия период на 2015 г. се дължи основно на понижението в стойността на текущите пасиви на компанията от 583 533 хил лв. към 30.09.2015 г. на 87 419 хил. лв. към 30.09.2016 г., както и на намалението в стойността на текущите активи от 437 881 хил лв. към 30.09.2015 г. на 363 026 хил. лв. към 30.09.2016 г.

2. Коефициентът на **бърза ликвидност** представя съотношението между текущите активи минус материалните запаси към текущите пасиви.

Към 30.09.2016 г. стойността на коефициента на бърза ликвидност на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД е 3,83 и също отчита съществено повишение в сравнение със стойността от 0,70, отчетена към 30.09.2015 г. Повишението в стойността на коефициента на бърза ликвидност през деветмесечието на 2016 г. спрямо същия период на 2015 г. се дължи основно на понижението в стойността на текущите пасиви на компанията от 583 533 хил лв. към 30.09.2015 г. на 87 419 хил. лв. към 30.09.2016 г., както и на намалението в стойността на текущите активи от 437 881 хил лв.

към 30.09.2015 г. на 363 026 хил. лв. към 30.09.2016 г. при запазване на относително еднакви стойности на материалните запаси.

3. Коефициентът на **абсолютна ликвидност** се изчислява като съотношение на паричните средства и текущите пасиви и изразява способността на дружеството да посреща краткосрочните си задължения с наличните си парични средства.

Към 30.09.2016 г. стойността на коефициента на абсолютна ликвидност на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД е 0,11 и отчита повишение в сравнение със стойността от 0,02, отчетена към 30.09.2015 г. Към 30.09.2016 г. спрямо 30.09.2015 г. текущите пасиви на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД се понижават с 85,02%, а паричните средства отчитат понижение с 21,3%.

4. Коефициентът на **незабавна ликвидност** изразява съотношението между краткосрочните вземания и паричните средства и текущите пасиви на дружеството.

Към 30.09.2016 г. в сравнение с 30.09.2015 г. стойността на коефициента на незабавна ликвидност на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД е 0,11 и отчита повишение в сравнение със стойността за същия период на предходната финансова година. Към 30.09.2016 г. спрямо 30.09.2015 г. текущите пасиви на дружеството се понижават с 85,02 %, а паричните средства отчитат понижение с 21,3 %.

3. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ РИСКОВЕ И НЕСИГУРНОСТИ, ПРЕД КОИТО Е ИЗПРАВЕНО „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД ПРЕЗ ОСТАНАЛАТА ЧАСТ ОТ ФИНАНСОВАТА ГОДИНА

СИСТЕМАТИЧНИ РИСКОВЕ

ОБЩ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ РИСК

На своето заседание по паричната политика, проведено на 8 септември 2016 г. Управителният съвет на Европейската централна банка направи оценка на данните за икономиката и финансите, предоставени след неговото заседание през юли, и обсъди новите макроикономически прогнози на експертите от ЕЦБ за еврозоната. Управителният съвет продължава да очаква БВП в реално изражение да нараства с умерен, но устойчив темп, а инфлацията в еврозоната да се повишава постепенно през следващите месеци в съответствие с темпа, заложен в прогнозите на експертите от юни 2016 г. В обобщение, макар наличните досега данни да сочат, че икономиката на еврозоната остава устойчива спрямо продължаващата икономическа и политическа несигурност в света, рисковете от надценяване на базисния сценарий се запазват.

Оценка за състоянието на икономиката и финансите към датата на заседанието на Управителния съвет на ЕЦБ от 8 септември 2016 г.:

През първото шестмесечие на 2016 г. продължава съдържаният растеж на световната икономика. В бъдеще се очаква той постепенно да се възстановява. Ниските лихвени проценти, подобряващите се условия на пазарите на труда и повишаващото се доверие подкрепят перспективите за развитите икономики независимо от това, че несигурността, породена от референдума в Обединеното кралство за членството му в ЕС, ще се отрази неблагоприятно върху търсенето в тази страна. Що се отнася до икономиките с възникващи пазари, очаква се стопанската активност в Китай да се забави, а перспективите за големите износители на суровини остават по-слаби независимо от някои признаци на стабилизиране. Все още се запазват рисковете за надценяване на прогнозата за глобалната икономическа активност.

По данни от Икономически бюлетин на ЕЦБ, бр. 6/2016, икономическото възстановяване в еврозоната продължава. През второто тримесечие на 2016 г. БВП в реално изражение на еврозоната нараства на тримесечна база с 0,3 % след увеличение с 0,5 % през първото тримесечие. Растежът е подкрепян от нетния износ, както и от все така положителния принос на вътрешното търсене. Постъпващите данни сочат, че през третото тримесечие на 2016 г. растежът ще достигне темп близо до наблюдавания през второто тримесечие.

В бъдеще Управителният съвет на ЕЦБ очаква икономическото възстановяване да продължи да се осъществява с умерен, но устойчив темп. Вътрешното търсене продължава да

бъде подкрепяно от пренесените към реалната икономика мерки по паричната политика. Благоприятните условия за финансиране, по-добрите перспективи за търсенето и повишаването на рентабилността на предприятията продължават да насърчават възстановяването на инвестициите. Устойчивото нарастване на заетостта, благоприятствано и от предходни структурни реформи, и все още относително ниските цени на петрола допълнително подкрепят реалния разполагаем доход на домакинствата, а по този начин и частното потребление. В допълнение се очаква фискалната политика на еврозоната да бъде леко експанзионистична през 2016 г. и да остане като цяло неутрална през 2017 г. и 2018 г. Все пак обаче икономическото възстановяване в еврозоната се очаква да се забави поради все още пониженото външно търсене (свързано отчасти с несигурността, породена от резултата от референдума в Обединеното кралство), наложителните корекции на балансите в редица сектори и бавното осъществяване на структурните реформи.

Според макроикономическите прогнози за еврозоната на експертите на ЕЦБ от септември 2016 г. се предвижда БВП в реално изражение да нарасне годишно с 1,7 % през 2016 г., с 1,6 % през 2017 г. и с 1,6 % през 2018 г. В сравнение с макроикономическите прогнози на експертите от Евросистемата от юни 2016 г. прогнозата за растежа на реалния БВП е ревизирана леко надолу. Според оценката на Управителния съвет на ЕЦБ рисковете за перспективите за растежа в еврозоната са предимно от надценяване и са свързани главно с външната среда.

Същевременно Международният валутен фонд (МВФ) повиши прогнозите си за икономическия растеж на България за настоящата и следващата година. Според шестмесечния доклад на фонда World Economic Outlook, публикуван на 04.10.2016 г., брутният вътрешен продукт (БВП) на страната ще нарасне с до 3,0 % през 2016 г. и 2,8 % през 2017 г. Предишните прогнози на МВФ от април бяха за растеж от 2,3 % и през двете години.

Основните рискове пред развитието на българската икономика, според експертите на МВФ са влошаващата се демографска картина, както и големите икономически и социални дисбаланси между отделните региони в страната.

На 06.10.2016 г. Министерството на финансите публикува Есенната макроикономическа прогноза*, която се основава на актуални допускания за международната среда по отношение на външното търсене и на цените. (*При изготвянето на прогнозата са използвани статистически данни публикувани до 12 септември 2016 г., с изключение на изрично упоменатите.) В сравнение с пролетната прогноза, икономическият растеж за 2016 г. е завишен, а очакванията за развитието на европейската и световната икономика са понижени през целия прогнозен период.

Според прогнозата на МФ, глобалният реален растеж е занижен в новите допускания за 2016 г., поради забавянето на икономическата активност в развитите икономики. Както европейската, така и американската икономика се очаква да забавят темповете си на растеж през текущата година. Благоприятното развитие при развиващите се пазари, както и ускорението на ръста на БВП на САЩ ще имат водеща роля за динамиката на световната икономика през 2017 г. В същото време, развитието на европейската икономика се очаква да остане потиснато, в резултат на повишената несигурност в региона, свързана с геополитическото напрежение, миграционния поток към страните от ЕС, ефекта от предстоящото излизане на Великобритания от Съюза и влошената икономическа и политическа среда в Турция.

Външни допускания. Промени спрямо предходната прогноза.

	Есенна прогноза 2016 г.				Пролетна прогноза 2015 г.				Разлика спрямо пролетната прогноза			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Международна среда												
Световна икономика (реален растеж, %)	3.1	3.4	3.6	3.7	3.2	3.6	3.7	3.9	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1
Европейска икономика - ЕС 28 (%)	1.8	1.6	1.8	1.8	2.0	2.0	1.9	1.9	-0.2	-0.4	-0.1	-0.1
Валутен курс щ.д./евро	1.12	1.12	1.12	1.12	1.09	1.09	1.09	1.09	0.02	0.03	0.03	0.03
Цена на петрол "Брент" (щ.д./барел)	43.6	50.9	53.9	56.2	39.7	45.3	49.2	52.6	3.9	5.6	4.7	3.6
Цена на неенергийни суровини (в щ.д., %)	-0.8	1.5	2.4	2.4	-9.5	-0.7	0.1	0.6	8.7	2.2	2.4	1.8

Източник: МФ, ЕК, МВФ, СБ

Българската икономика се очаква да отбележи реален ръст от 2.6 % през 2016 г., като основен принос за растежа според прогнозата на МФ ще има вътрешното търсене (потребление и

инвестиции). Очаква се благоприятната динамика при частното потребление, отчетена през първото полугодие на 2016 г., да се запази до края на годината, а спадът при публичните разходи да се забави значително. За 2016 г. инвестициите се очаква да забавят своя ръст до 3.7 % както поради по-слабото нарастване на запасите и частните инвестиции в сравнение с първото полугодие на годината, така и заради спада на капиталовите разходи на правителството, който се дължи на преминаването към новата финансова рамка 2014 - 2020 г. за финансиране на програмите от фондовете на ЕС. Външният сектор ще има положителен принос към растежа на БВП, близък до отчетения за полугодieto на годината (0.6 пр.п.).

През 2017 г. растежът на БВП се очаква слабо да се забави до 2.5 %. Принос за по-ниския ръст ще има по-слабото външно търсене, което ще се отрази в забавяне на растежа на износа до 3.9 % при очакван ръст от 4.4 % през 2016 г. При засилване на вътрешното търсене, растежът на вноса на стоки и услуги следва да достигне 3.8 %. В резултат, приносът на нетния износ за растежа ще се понижи до 0.2 пр.п. Увеличението на потреблението ще се дължи на продължаване на положителните тенденции на пазара на труда, както и на регистрираното подобрене в очакванията на потребителите да правят разходи за покупка на стоки за дълготрайна употреба. Положителен ефект ще има и от увеличението на заплащането в някои дейности на публичния сектор. По отношение на инвестициите в основен капитал се очаква ускорение на растежа до 1.1% поради прекъсване на негативната тенденция при публичните капиталови разходи и запазване на положителната динамика при частните инвестиции.

За периода 2018 - 2019 г. се очаква постепенно ускоряване на растежа на БВП до 2.7%. Вътрешното търсене ще бъде водещо за растежа както по линия на потреблението, така и на инвестициите. По-високият ръст на вътрешното търсене ще се отрази в ускорено нарастване на вноса, в резултат на което приносът на нетния износ ще продължи да намалява, а в края на прогнозния период се очаква нулев принос към растежа на БВП.

На 13.08.2016 г. Българската народна банка (БНБ) публикува доклада с индивидуални банкови данни за резултатите от Прегледа на качеството на активите (ПКА) и Стрес теста (СТ) на българската банкова система, предоставени от независимите консултанти и обобщени от международната консултантска компания Делойт.

Основни изводи от доклада на БНБ са, че банковата система в България остава добре капитализирана, след отразяване на резултатите от Прегледа на качеството на активите, с капиталово съотношение на базовия собствен капитал от първи ред от 18.9 %, значително над регулаторния минимум от 4.5%. Резултатите на отделните банки показват, че капиталовата адекватност на всяка една банка остава над задължителния регулаторен минимум.

Резултатите от Стрес теста потвърждават силната капиталова позиция и устойчивостта на потенциални шокове на банковата система. Индивидуалните резултати са различни за отделните банки и не се предвижда да се сравняват с предварително зададени прагови стойности.

По данни на НСИ през септември 2016 г. общият показател на бизнес климата запазва нивото си от предходния месец.

Фиг. 1. Бизнес климат - общо

Анкетата отчита подобрене на показателя в промишлеността, строителството и търговията на дребно, докато в сектора на услугите се регистрира понижение.

Съставният показател „бизнес климат в промишлеността” нараства с 1.0 пункт в сравнение с август, което се дължи на по-благоприятните очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. По отношение на настоящата производствена активност оценките им са леко подобрени, като и очакванията за дейността през следващите три месеца са тя да се увеличи. Основните фактори, ограничаващи развитието на бизнеса, остават свързани с несигурната икономическа среда и недостатъчното търсене от страната.

През септември съставният показател „бизнес климат в строителството” се увеличава с 1.4 пункта в резултат на оптимистичните оценки на строителните предприемачи за настоящото бизнес състояние на предприятията. По тяхно мнение настоящата строителна активност се подобрява в сравнение с предходния месец, като и прогнозите им за следващите три месеца остават благоприятни. Най-сериозният проблем, затрудняващ дейността на предприятията, продължава да бъде несигурната икономическа среда, следвана от конкуренцията в бранша и финансови проблеми.

Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно” се покачва с 0.6 пункта в сравнение с август, което се дължи на подобрените оценки на търговците на дребно за настоящото бизнес състояние на предприятията. Прогнозите им за обема на продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца обаче са по-резервирани. Основните фактори, ограничаващи развитието на бизнеса, остават конкуренцията в бранша, недостатъчното търсене и несигурната икономическа среда, като се отчита засилване на негативното влияние на втория фактор.

През септември съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите” намалява с 3.6 пункта в резултат на изместване на оценките и очакванията на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията от „по-добро” към запазване на „същото”. По отношение на търсенето на услуги настоящата тенденция се оценява като подобрена, докато очакванията им за следващите три месеца са по-резервирани.

Според оценката на Фискалния съвет, представена на 19.07.2016 г., икономическият растеж на България през тази година ще варира в диапазона 1,8 – 2,5 % в зависимост от различните сценарии за развитие. Оценките и анализите на Фискалния съвет за икономиката са направени на базата на анализ на средносрочната бюджетна прогноза, Конвергентната програма и очакванията на различните международни финансови институции за световната икономика и България.

Като основни външни рискове в анализа на Фискалния съвет се открояват забавянето на икономиките на развиващите се страни от Азия и Южна Америка и особено на Китай, с който икономиката на Европейския съюз (ЕС) – основният ни търговски партньор, е силно обвързана. Дисбаланс на световната икономика поражда и по-ниските цени на горивата и ресурсите.

Друг подчинен външен риск са политическите и военни конфликти.

Според Фискалния съвет основният вътрешен риск е свързан с ниското ниво на инвестиции, предварителните данни на НСИ за които сочат, че продължава да се отчита силен спад. Данъчната структура е благоприятна, но остава тежестта върху малкия и среден бизнес, т.е. има потенциал за подобряване на бизнес средата чрез реформи. От Фискалния съвет посочват, че забавянето на структурните реформи също ще възпрепятства растежа.

ЛИХВЕН РИСК

Лихвеният риск е свързан с евентуални негативни промени в лихвените нива, установени от финансовите институции на Република България.

През февруари 2016 г. ЕЦБ прие решение да даде нови стимули за финансовия сектор. На 10.03.2016 г. УС на ЕЦБ прие следните решения:

- Основният лихвен процент за рефинансиране на търговските банки се променя на 0 %. Ефектът от това решение е по-скоро символичен, тъй като до този момент лихвеният процент беше 0,05 %.
- Депозитният лихвен процент се променя на -0,4 %, което означава, че за да депозират излишните си в момента средства при ЕЦБ, търговските банки трябва да

плащат повече. Целта е банките да увеличат кредитирането, с което да се подкрепи икономическия ръст.

- Стимули за кредитиране – ЕЦБ ще предоставя на банките кредити при 0% лихва през следващите четири години. Освен това лихвата може да стане отрицателна и да достигне до -0,4 %, ако банките кредитират бизнеса. Това означава, че ЕЦБ на практика ще плаща на търговските банки, за да взимат кредити от нея.
- Програмата за изкупуване на корпоративен дълг се увеличава от 60 на 80 млрд. евро месечно. Целта е в икономиката да се вляят свежи пари, с които да се преследват целите за инфлацията в Еврозоната.

Въпреки всичките тези опити за предизвикване на инфлация, прогнозата на ЕЦБ е, че поне до 2018 г. желаната инфлация от 2 на сто няма да бъде постигната. За следващата година икономистите на банката очакват инфлация от 1,3 на сто и 1,6 на сто. При прогнозите за ръста на икономика числата също са доста ниски – 1,7 и 1,8 на сто за 2017 и 2018 г.

На 2 юни 2016 г. Управителният съвет на ЕЦБ взе решение програмата за закупуване от корпоративния сектор да започне на 8 юни 2016 г. и одобри останалите технически спецификации на програмата.

На 22 юни 2016 г. Управителният съвет на ЕЦБ взе решение да възстанови изключението, отнасящо се до търгуемите дългови инструменти, емитирани или изцяло гарантирани от Република Гърция, което временно прекратява прилагането на праг за минимален кредитен рейтинг при изискванията за допустимост на обезпечения за тези инструменти, като се прилагат дисконтиранията, посочени в правния акт за изпълнение.

На 9 юни 2016 г. Управителният съвет на ЕЦБ одобри хармонизацията на олихвяването, прилагано за гаранционните фондове на системно важните платежни системи, държани при Евросистемата, спрямо лихвения процент по депозитното улеснение. Хармонизираното олихвяване ще бъде отразено в двустранните споразумения между операторите на системно важните платежни системи и съответните централни банки от Евросистемата най-късно до 24 септември 2016 г. Управителният съвет също така одобри прилагането на лихвения процент по депозитното улеснение, който е в сила, към всички гаранционни фондове на инфраструктури на финансовия пазар, държани при Евросистемата.

На 08.10.2016 г. Управителният съвет на ЕЦБ реши, лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени на нива от 0,00 %, 0,25% и -0,40 % съответно и продължава да очаква, че те ще останат на сегашните или на по-ниски равнища за продължителен период от време и доста след приключването на нетните покупки на активи от страна на Евросистемата. Управителният съвет потвърди, че месечните покупки на активи за 80 млрд. евро са предвидени да се провеждат до края на март 2017 г., а при необходимост и след това, но при всички случаи до установяването на трайна корекция в тренда на инфлацията, който да съответства на целта на УС на ЕЦБ за инфлацията.

**Основните лихвени проценти, определени от БНБ за периода
01.01.2016 – 30.09.2016 г. са:**

Месец	Основен лихвен процент
Януари 2016 г.	0,01 %
Февруари 2016 г.	0,00 %
Март 2016 г.	0,00 %
Април 2016 г.	0,00 %
Май 2016 г.	0,00 %
Юни 2016 г.	0,00 %
Юли 2016 г.	0,00 %
Август 2016 г.	0,00 %
Септември 2016 г.	0,00 %

*Източник:БНБ

ИНФЛАЦИОНЕН РИСК

Инфлационният риск представлява всеобщо повишаване на цените, при което парите се обезценят и съществува вероятност от понасяне на загуба от домакинствата и фирмите.

По данни на НСИ индексът на потребителските цени за юли 2016 г. спрямо юни 2016 г. е 101,0%, т.е. месечната инфлация е 1,0%. Инфлацията от началото на годината (юли 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 0,2%, а годишната инфлация за юли 2016 г. спрямо юли 2015 г. е минус 0,2%. Средногодишната инфлация за периода август 2015 - юли 2016 г. спрямо периода август 2014 - юли 2015 г. е минус 0,8%.

По данни на НСИ хармонизираният индекс на потребителските цени за юли 2016 г. спрямо юни 2016 г. е 101,0%, т.е. месечната инфлация е 1,0%. Инфлацията от началото на годината (юли 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 0,4%, а годишната инфлация за юли 2016 г. спрямо юли 2015 г. е минус 1,1%. Средногодишната инфлация за периода август 2015 - юли 2016 г. спрямо периода август 2014 - юли 2015 г. е минус 1,3%.

Индексът на потребителските цени за август 2016 г. спрямо юли 2016 г. е 100,0%, т.е. месечната инфлация е 0,0%. Инфлацията от началото на годината (август 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 0,2%, а годишната инфлация за август 2016 г. спрямо август 2015 г. е минус 0,3%. Средногодишната инфлация за периода септември 2015 - август 2016 г. спрямо периода септември 2014 - август 2015 г. е минус 0,8%.

Хармонизираният индекс на потребителските цени за август 2016 г. спрямо юли 2016 г. е 100,0%, т.е. месечната инфлация е 0,0%. Инфлацията от началото на годината (август 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 0,3%, а годишната инфлация за август 2016 г. спрямо август 2015 г. е минус 1,1%. Средногодишната инфлация за периода септември 2015 - август 2016 г. спрямо периода септември 2014 - август 2015 г. е минус 1,4%.

Индексът на потребителските цени за септември 2016 г. спрямо август 2016 г. е 99,5%, т.е. месечната инфлация е минус 0,5%. Инфлацията от началото на годината (септември 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 0,7%, а годишната инфлация за септември 2016 г. спрямо септември 2015 г. е минус 0,6%. Средногодишната инфлация за периода октомври 2015 - септември 2016 г. спрямо периода октомври 2014 - септември 2015 г. е минус 0,8%.

Хармонизираният индекс на потребителските цени за септември 2016 г. спрямо август 2016 г. е 99,3%, т.е. месечната инфлация е минус 0,7%. Инфлацията от началото на годината (септември 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 1,1%, а годишната инфлация за септември 2016 г. спрямо септември 2015 г. е минус 1,1%. Средногодишната инфлация за периода октомври 2015 - септември 2016 г. спрямо периода октомври 2014 - септември 2015 г. е минус 1,4%.

Различният обхват на ИПЦ и ХИПЦ и съответно различната структура на потреблението са причина за различните стойности на двата индекса.

Макроикономическите прогнози за еврозоната на експертите на ЕЦБ от септември 2016 г. предвиждат годишна ХИПЦ инфлация от 0,2% през 2016 г., 1,2% през 2017 г. и 1,6% през 2018 г. Прогнозата за ХИПЦ инфлацията е в общи линии без промяна спрямо макроикономическите прогнози на експертите в Евросистемата от юни 2016 г.

Съгласно Есенната макроикономическа прогноза на Министерство на финансите, публикувана на 06.10.2016 г., през 2016 г. годишният темп на инфлация остава отрицателен, като отчита известно ускорение през първото полугодие най-вече по линия на спада в цените на енергийните стоки и храните и поевтиняване на комуникационните услуги. През летните месеци обаче дефлацията в страната се свива до -1,1% на годишна база през август. Текущото развитие на показателя и същественото забавяне в спадовете на международните цени на суровините дава основания на МФ да очаква положително изменение на общия ХИПЦ в края на 2016 г., дължащо се най-вече на по-високите цени на храните и транспортните горива. Общата позиция енергийни стоки обаче се очаква да отчете поевтиняване поради извършените корекции в административните цени на топлоенергията и централното газоснабдяване през годината. Според прогнозата на МФ, отрицателната базисна инфлация ще се забавя. Продължаващо понижаване се очаква при цените на неенергийните нехранителни стоки, най-вече по линия на тези с дълготраен характер, докато услугите се очаква да отчетат слабо поскъпване към декември. Средно за годината общият ХИПЦ следва да отчете понижаване от 1%, предвид високата

дефлация в периода април-май. Натрупаната инфлация в края на 2017 г. се предвижда да се ускори до 1,2%, като отрицателен принос се очаква единствено по линия на продължаващо, макар и с по-нисък темп, поевтиняване на потребителските стоки с дълготраен характер. Средногодишното повишение на ХИПЦ през 2017 г. се очаква да бъде 1,5%, а в периода 2018 - 2019 г. инфлацията ще се ускори при допускане за по-високи международни цени на петрола и неенергийните суровини и нарастване на вътрешното търсене.

Основните рискове за прогнозата за инфлацията на МФ са по-скоро в низходяща посока, като се свързват най-вече с по-голям от очаквания спад в международните цени на суровия петрол и другите основни суровини в условията на сравнително ниско търсене в световен мащаб. Също така, евентуално по-нисък растеж на вътрешното търсене ще окаже задържащ ефект върху нарастването на цените на нехранителните стоки и услугите. От друга страна, ограничено предлагане на някои храни в международен план във връзка с неблагоприятни климатични явления може да предизвика по-висока инфлация в страната. Обсъжданото към момента споразумение между страните от ОПЕК за намаляване на предлагането на суров петрол също би довело до по-бързо възстановяване на международните цени на суровината.

Инфлацията за периода 01.01.2016 г. – 30.09.2016 г. е следната:

Месец	% на инфлацията
Януари 2016 г.	0.00 %
Февруари 2016 г.	- 0.3 %
Март 2016 г.	- 0.7 %
Април 2016 г.	0.00 %
Май 2016 г.	0.00 %
Юни 2016 г.	-0.1 %
Юли 2016 г.	1.00 %
Август 2016 г.	0.00 %
Септември 2016 г.	-0.5 %

*Източник:НСИ

ПОЛИТИЧЕСКИ РИСК

Политическият риск е вероятността от смяна на Правителството или от внезапна промяна в неговата политика, от възникване на вътрешнополитически сътресения и неблагоприятни промени в стопанското законодателство, в резултат на което средата, в която оперират местните стопански субекти да се промени негативно, а инвеститорите да понесат загуби.

Политическите рискове за България в международен план са свързани с поетите ангажиментите за осъществяване на сериозни структурни реформи в страната в качеството ѝ на равноправен член на ЕС, повишаване на социалната стабилност и ограничаване на неефективните разходи.

В Доклада за България на ЕК от 26.02.2016 г. се прави задълбочен преглед на всички сектори и като част от основните заключения и предстоящи политически предизвикателства за страната се посочват:

- „Функционирането на финансовия сектор като цяло се стабилизира, но продължават да съществуват рискове.” Констатира се подобрене в „ликвидността и рентабилността на банковия сектор”, но се сочи, че „по-сериозна оценка на устойчивостта на сектора може да бъде направена само въз основа на резултатите от предстоящите преглед на качеството на активите и тест за устойчивост, които се очакват към края на лятото.” Набелязани са слабости в небанковия сектор, които все още не са отстранени.
- „Продължават да съществуват рискове, произтичащи от големите задължения на предприятията, и пречки пред намаляването на задлъжнялостта. Трайната отрицателна инфлация затруднява още повече намаляването задлъжнялостта и оказва допълнителен натиск върху рентабилността на нефинансовите предприятия.”

- „Външната позиция на страната като цяло се е подобрила допълнително, но продължават да съществуват рискове.”
- „Оставащите слабости на пазара на труда продължават да затрудняват растежа и ограничават капацитета за приспособяване на икономиката.” Отбелязва се, че „въпреки напредъка с реформите на активната политика на пазара на труда, по-доброто насочване на хората към свободните работни места е затруднено от недостатъчното приоритизиране, насочване и устойчивост на мерките в тази област.”

Основният извод в доклад за България на Economist Intelligence Unit (EIU) е, че въпреки фискалните подобрения през периода януари - август след прогреса в консолидацията през 2015 г. са налице някои рискове за бюджета на България през 2016-17 г., произтичащи от проблеми в енергийния сектор. Причината, въпреки снижаването на дефицита в сектора вследствие на реформите през 2015 г. е фактът, че през юни международният арбитражен съд реши НЕК да плати 550 млн. евро на руската „Атомстройекспорт“ заради решението на България да се откаже от проекта за АЕЦ „Белене“. Въпреки че компенсацията е само половината от това, което Русия иска, тя представлява значителна сума за финансово затруднената НЕК и вероятно ще трябва финансиране от публични фондове. Основната прогноза на Economist Intelligence Unit (EIU) е, че фискалната консолидация ще продължи да надминава целите на правителството в средносрочен план.

България, както и другите държави – членки на ЕС от региона, продължава да бъде сериозно засегната от общо европейския проблем с интензивния бежански поток от Близкия Изток.

След заседанието на Европейския съвет в Братислава на 16.09.2016 г. Председателят на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер обяви, че Европейският съюз ще предостави 160 млн. евро на България за управление на границите и преодоляване на миграционната криза. Помощта за страната ни се очаква да бъде изплатена на два транша. Европейският съвет е решил 108 млн. евро да бъдат отпуснати първоначално за нуждите на България, като целта е тази сума да достигне 160 млн. евро, каквото е било искането на българския премиер.

Политическият риск ще се увеличи в случай, че настоящото правителство не успее да предприеме адекватни мерки за финансово и икономическо стабилизиране на страната, както и за последователно извършване на сериозни реформи в съдебната система и във всички нереструктурирани сфери на обществения живот.

Други фактори, които също влияят на този риск, са евентуалните законодателни промени и в частност тези, които касаят стопанския и инвестиционния климат в страната.

ВАЛУТЕН РИСК

Експозицията към валутния риск представлява зависимостта и ефектите от изменението на валутните курсове. Систематичният валутен риск е вероятността от евентуална промяна на валутния режим на страната (валутен борд), което би довело или до обезценяване на лева или до поскъпване на лева спрямо чуждестранните валути.

Валутният риск ще има влияния върху компании, имащи пазарни дялове, плащанията на които се извършват във валута, различна от лева и еврото. Тъй като съгласно действащото законодателство в страната българският лев е фиксиран към еврото в съотношение EUR 1 = BGN 1.95583, а Българската народна банка е длъжна да поддържа ниво на българските левове в обръщение, равно на валутните резерви на банката, рискът от обезценяване на лева спрямо европейската валута е минимален и се състои във евентуално предсрочно премахване на валутния борд в страната. На този етап това изглежда малко вероятно, тъй като очакванията са валутният борд да бъде отменен при приемането на еврото в България за официална платежна единица.

Теоретично, валутният риск би могъл да се повиши, когато България се присъедини към втория етап на Европейския Валутен Механизъм (ERM II). Това е режим, в който страната трябва да поддържа валутния курс спрямо еврото в границите на +/-15% спрямо централен паритет. На практика, всички държави, които понастоящем са в този механизъм (Дания, Естония, Кипър, Литва, Латвия, Малта), са свидетели на колебания, които са съществено по-малки от позволените ±15%.

Фиксираният курс на лева към еврото не елиминира за българската валута риска от неблагоприятни движения на курса на еврото спрямо другите основни валути (шатски долар, британски паунд, швейцарски франк) на международните финансови пазари, но към настоящия момент дружеството не счита, че такъв риск би бил съществен по отношение на дейността му.

По-голямата част от сделките на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД се осъществяват в български лева. Дружеството има и заеми в евро, които са използвани за инвестиции в основната дейност. Тези заеми се отчитат по амортизируема стойност. За да намали валутния риск, „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД следи паричните потоци, които не са в български лева.

ЛИКВИДЕН РИСК

Проявлението на ликвидния риск по отношение на дружеството се свързва с възможността за липса на навременни и/или достатъчни налични средства за посрещане на всички текущи задължения. Този риск може да настъпи, както при значително забавяне на плащанията от страна на длъжниците на дружеството, така и при не достатъчно ефективно управление на паричните потоци от дейността на дружеството.

„ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно.

НЕСИСТЕМАТИЧНИ РИСКОВЕ

Специфичните за дейността на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД произтичат от естеството на основната дейност на дружеството, както и от силната зависимост на компанията от националната и европейска регулация в областта на енергетиката.

СЕКТОРЕН РИСК

Енергетиката е кръвоносната система на всяка икономика. Петролът, природният газ и електроенергията са от решаващо значение за поддържане на устойчив растеж. Енергетиката е структуроопределящ отрасъл за България, като в сектора са съсредоточени огромни държавни и частни финансови и човешки ресурси. Енергийните ресурси представляват средно около 20 % от вноса и 15 % от износа на страната. Икономическото и социалното благосъстояние на държавите зависят от безопасните, достъпни и надеждни доставки на енергия. Следователно енергийната сигурност не е само въпрос на икономическа, но и на национална сигурност.

Българският енергиен сектор е от ключово значение за бъдещото развитие на икономиката на страната. Цялостното развитие на сектора е предмет на Енергийната стратегия на България до 2020 г., приета през юни 2011 г. Основните приоритети в Енергийната стратегия могат да се сведат до следните четири направления:

- гарантиране сигурността на доставките на енергия;
- достигане на целите за възобновяема енергия;
- повишаване на енергийната ефективност;
- развитие на конкурентен енергиен пазар и политика, насочена към осигуряване на енергийните нужди и защита на интересите на потребителите.

Всички изброени приоритети имат една обща стратегическа цел - Постигане на високотехнологична, сигурна и надеждна енергийна система, базирана на съвременни технологии, която да отговаря на европейските критерии, като същевременно използва максимално наличния ресурс в България и защитава в най-висока степен българските потребители.

„ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД е зависимо от общите тенденции в сектора на енергетиката. Този риск е донякъде компенсирани от диверсифицираните насоки в дейността на дружеството (производство и продажба на електрическа енергия, производство и продажба на топлинна енергия, пренос на топлинна енергия, топлинно счетоводство), които биха способствали възможността на компанията да реагира адекватно в случай на промяна в структурата на търсенето.

Предимство за дружеството са активните мерки, предприети от ръководството на компанията в насока модернизиране на технологичното оборудване. „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД е разработила програма за стабилизиране производствената дейност и модернизация на основните и спомагателни съоръжения в Дружеството, във връзка с необходимостта от подобряване на финансовите, технико-икономическите и екологични показатели, пряко свързани с обезпечаване на качествено топлоснабдяване на столичния град.

През отчетното тримесечие усилията на българското правителство за диверсифициране на риска от енергийна зависимост на България намериха израз в няколко събития:

В началото на октомври 2016 г. се промоционално събитие за провеждането на втората обвързваща фаза на пазарния тест по проекта за изграждане на интерконектора Гърция-България, за осъществяването на който има институционална подкрепа от двете правителства, енергийните регулатори на страните и Европейската комисия. По думите на енергийният министър Теменужка Петкова реализацията на междусистемната газова връзка с южната ни съседка е важна предпоставка за гарантиране енергийната сигурност както за двете страни, така и за цяла Европа.

На 05.10.2017 г. във Варна се проведе инвеститорската конференция за изграждането на газовия хъб "Балкан", на която министър-председателят Бойко Борисов заяви намерение България да инициира тристранни срещи с ЕК и Русия за реализацията на проекта и отбеляза, че „подходът за изпълнението на подобни проекти е успешен и страната ни вече е получила подкрепа от Европа.” Той допълни, че с „Балкан” България предлага работещ проект, който би бил полезен както за страната ни, така и за Европа и нейната диверсификация.

По време на събитието генералният директор на ГД „Енергетика“ към ЕК Доминик Ристори заяви подкрепата на комисията към инициативата на българското правителство.

Според Клаус-Дотер Борхард, директор на „Вътрешен енергиен пазар”, Генерална дирекция „Енергетика”, концепцията за изграждане на газоразпределителен център „Балкан“ има не само енергийно измерение, а и икономическо и социално - изграждането на хъба ще гарантира ниски цени на природния газ и разкриване на работни места. Според него ако привлечем по-значими количества природен газ, „Балкан“ ще е конкурентен на съществуващите хъбове в Германия, Австрия и Холандия.

РЕГУЛАТОРЕН РИСК (ПРОМЯНА В НОРМАТИВНАТА УРЕДБА, ИЗИСКВАНИЯТА НА КЕВР И ОТНЕМАНЕ НА ЛИЦЕНЗ)

„ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД е най-голямото общинско предприятие в гр. София, както и най-голямото топлофикационно дружество в страната и като такова е субект на редица специални разпоредби и изисквания на Закона за енергетиката и съответните подзаконови нормативни актове, както и на надзорните практики и контрол от страна на Комисията за Енергийно и Водно регулиране (КЕВР). Компанията осъществява дейността си в икономическа среда, непозволяваща работа в пазарни условия. Както всички компании от енергийния сектор, Дружеството се стреми да съвместява от една страна вменените му със Закона за енергетиката задължения към обществото, свързани със сигурността на снабдяването, непрекъснатостта и качеството на услугите и поддържането на „обществено приемливата” цена, защита на околната среда и от друга страна интересите си на търговско дружество.

Относително честите нормативни промени в регулацията на дружествата от енергийния сектор в България през последните години създава несигурна и непредвидима регулаторна рамка, която обективно препятства възможността на тези компании да реализират своите бизнес стратегии.

През 2015 г. бяха извършени редица промени в нормативната уредба, регламентираща дейностите в енергетиката, които радикално промениха взаимоотношенията между производителите на електрическа енергия по комбиниран способ и обществения доставчик, крайния снабдител и оператора на електропреносната и електроразпределителните мрежи. В тази връзка се наложи Дружеството да изпълнява редица мероприятия, свързани със съществените изменения на условията, в които изпълнява своите лицензионни задължения.

В изпълнение на Закона за енергетиката, „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД е задължено да осигурява сигурност и непрекъснатост на енергоснабдяването, да произвежда и транспортира енергия при минимални разходи и да оптимизира дейността в услуга на клиентите, като Дружество със социална ангажираност.

Съществените промени са следните:

1. С изменението на **чл. 162 от Закона за енергетиката (ЗЕ) в сила от 06.03.2015 г.**, Общественият доставчик, крайните снабдители са длъжни да изкупят цялото количество електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, регистрирано с месечен сертификат по преференциални цени до размера на количествата, определени с решение на Комисията за енергийно и водно регулиране. Това изменение постави Дружеството пред необходимостта да оптимизира в новите условия работата на производствените мощности и да търси допълнителни резерви за осигуряване на финансови постъпления и намаляване на разходите по производството в съответствие с ограниченията в чл.162 от ЗЕ.
2. С **изменението на чл. 84 от ЗЕ и обнародването на Наредба № ЕРД-16-301 от 30.06.2015 г.** за условията и начина на изпълнение на задълженията на производителите на електрическа енергия от топлоелектрическите централи с комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия **се вмени задължението, да осигурим възможност на ЕСО ЕАД за оперативен контрол чрез предаване на данни в реално време** за производството на топлинна и електрическа енергия, произведена от високоефективен комбиниран начин, комбинирана електрическа енергия без постигнати показатели за високоефективно комбинирано производство и за количествата некомбинирана електрическа енергия, необходима за осигуряване експлоатационната надеждност на основните съоръжения.
За изпълнението на тази голяма и всеобхватна задача се наложи да се отдели допълнително значителен финансов ресурс;
3. **Промяната в периода на обхват на сертификатите за високо ефективно комбинирано производство** от годишни на месечни. Издаването на месечни сертификати за произхода на стоката електрическа енергия, произведена при високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия наложи цялостно преосмисляне на производствената дейност в Дружеството.
4. **Създаването на Фонд „Сигурност на енергийната система”** и задължението за **вноски в размер на 5%** от приходите от продажба на електрическа енергия, които се плащат в нормативно определени срокове, несъобразени с приходите от този продукт, води до силно дебалансиране на паричния поток.
5. **Изменението на Правилата за търговия с електрическа енергия, в сила от 26.07.2015 г.** наложи смяна на координатора на балансиращата група, подбор и осигуряването на нови взаимоотношения между страните.
6. **Стартирането на енергийна борса и либерализирания пазар** на електрическа енергия, постави нови непознати до момента задачи пред Дружеството.

В случай, че бъдат приети законодателни промени, както и такива, свързани с регулаторните изисквания на КЕВР, въвеждащи по-рестриктивен нормативен режим за осъществяване на дейността на дружеството, това ще доведе до допълнителни затруднения за компанията.

В случай, че който и да е от лицензите на дружеството бъде отнет, това ще доведе до невъзможност на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД да осъществява дейността си в съответната насока и респективно – до понижаване на планирания и реалния финансов резултат.

КРЕДИТЕН РИСК

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Дружеството. Дружеството е изложено на този риск от неизпълнение или просрочие на длъжниците, реструктуриране на задължението при условия, които Дружеството иначе не би разглеждало, индикации, че длъжник ще изпадне в неплатежоспособност, неблагоприятни промени в статуса на плащанията на длъжник, които водят до неизпълнение, депозирани средства и инвестиции в ценни книжа. Дружеството редовно следи за неизпълнението на задълженията на клиентите си и другите контрагенти и използва тази информация за контрол на кредитния риск.

По отношение на търговските и други вземания Дружеството е изложено на значителен кредитен риск от клиентите за продажби на топлинна енергия, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от голям брой клиенти в град София. На базата на исторически показатели, ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра. Клиентите със задължения над 3 години по заведени съдебни дела са с прекратена давност.

И през третото тримесечие на 2016 г. „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ” ЕАД продължава проактивната си политика за повишаване на събираемостта на вземанията си от клиенти в две посоки – текуща събираемост и по просрочени задължения. Вследствие на прилагането на Мерките за повишаване на текущата събираемост през отоплителен сезон 2016-2017 г. се очаква да продължи възходящата тенденция на повишение на събираемостта. Дружеството продължава и прилагането на Мерки за повишаване на събираемостта на просрочените задължения, като усилията на Компанията са съсредоточени предимно в просрочията в рамките на тригодишната погасителна давност.

ЦЕНОВИ РИСК

Цените на топлинната и електрическата енергия са обект на регулаторни правила и се определят от КЕВР в съответствие с изискванията на Наредба № 1/18.03.2013 г. за регулиране на цените на електрическа енергия и Наредба № 5/23.01.2014 г. за регулиране на цените на топлинна енергия.

Действащата през първите девет месеца на 2016 г. цена на електрическата енергия е с около 34 % по-ниска спрямо деветмесечието на 2015 г., а тази на топлинната енергия бележи спад от около 15 %.

Цена на електрическа енергия

Преференциални цени на електрическата енергия 01.01 - 30.09.2015 г. и 01.01 - 30.09.2016 г.:

- от 01.01.2015 г. – **235,89 лв./МВтч**, състояща се от индивидуална цена на комбинирана електрическа енергия – 151,89 лв./МВтч и от добавка по чл. 33, ал. 3 от ЗЕ – 84,00 лв./МВтч;
- от 01.04.2015 г. – **224,78 лв./МВтч**, състояща се от индивидуална цена на комбинирана електрическа енергия – 140,78 лв./МВтч. и от добавка по чл. 33, ал. 3 от ЗЕ – 84,00 лв./МВтч;
- от 01.07.2015 г. – **192,93 лв./МВтч**, състояща се от индивидуална цена на комбинирана електрическа енергия – 122,93 лв./МВтч и от добавка по чл. 33, ал. 3 от ЗЕ – 70,00 лв./МВтч;
- от 01.01.2016 г. – **169,25 лв./МВтч**, състояща се от индивидуална цена на комбинирана електрическа енергия – 114,25 лв./МВтч и от добавка по чл. 33, ал. 3 от ЗЕ – 55,00 лв./МВтч;
- от 01.04.2016 г. – **134,72 лв./МВтч**, състояща се от индивидуална цена на комбинирана електрическа енергия – 91,72 лв./МВтч. и от добавка по чл. 33, ал. 3 от ЗЕ – 43,00 лв./МВтч;

- от 01.07.2016 г. – **128,85 лв./МВтч**, състояща се от индивидуална цена на комбинирана електрическа енергия – 90.85 лв./МВтч и от добавка по чл. 33, ал. 3 от ЗЕ – 38,00 лв./МВтч.

Чувствителността на Дружеството към ценови риск във връзка с участието му в Общинска застрахователна компания АД и Общинска банка АД не би могла да бъде надеждно определена поради непредвидими обстоятелства, които биха могли да настъпят в бъдещето.

ЗАВИСИМОСТ ОТ КЛЮЧОВ ПЕРСОНАЛ

Напускането или освобождаването на ключови служители, заети с основната дейност би могло в краткосрочен план да окаже негативно влияние върху плавното осъществяване на дейността на компанията и на качествено реализиране на предприетия пакет от мерки за 2016 г. за подобряване състоянието на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД.

С оглед ограничаване негативното въздействие на този риск „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД е изградило комплексна вътрешна организация, която гарантира до голяма степен дългосрочното изпълнение на ангажиментите на компанията към нейните клиенти.

Правата и задълженията на работниците и служителите са уредени чрез колективен трудов договор, като по този начин и чрез поетите ангажименти от страна на дружеството се управлява този риск.

„ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД е сертифицирано и ежегодно извършва ресертификация на стандарт: Здравословни и безопасни условия на труд в съответствие с изискванията на стандарт BS OHSAS 18001, като за съответствието с трите стандарта Дружеството притежава сертификати с актуализирано издание № 001, от ресертификационния одит, извършен в края на април 2015 г. от Bureau Veritas Certification Bulgaria с валидност 03 май 2018 г.

ЕКОЛОГИЧЕН РИСК

Екологичният риск се свързва със замърсяването на околната среда и своевременните мерки за нейното опазване. Във връзка с това „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД развива своята дейност, съобразявайки се с изискванията за опазване на околната среда. Комисията по околната среда следи за последователното изпълнение на политиката на Дружеството в областта на околната среда.

4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СКЛЮЧЕНИ ГОЛЕМИ СДЕЛКИ МЕЖДУ СВЪРЗАНИ ЛИЦА ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2016 г.

Към 30.09.2016 г. не са сключвани сделки със свързани с „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД лица по смисъла на §1, т.13 от ДР на ЗППЦК.

28.10.2016 г.
гр. София

За „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД:.....

Георги Беловски
/Изпълнителен член на СД/

